ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

Lietas Nr.A420336916
Lietas arhīva Nr.A42-01061-17/44

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2017.gada 6.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solvita Pujāte,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas Centrālcietuma administrācijas faktiskās rīcības, nenodrošinot atbilstošus uzturēšanas apstākļus Rīgas Centrālcietuma 2.korpusa kamerās Nr./kamera/ un Nr./kamera/ (nepatīkama smaka no sanitārā mezgla) laika periodā no 2016.gada 30.marta līdz 2016.gada 1.augustam atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma 15 000 *euro* apmērā atlīdzinājumu, kas nodarīts ar minēto un ar par prettiesisku atzīto Rīgas Centrālcietuma administrācijas faktisko rīcību.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – Pārvalde, atbildētāja) ar 2016.gada 1.augusta iesniegumu (reģ.Nr.Z/2943), kurā norādīja, ka Rīgas Centrālcietuma (turpmāk – cietums) kamerās nav nodrošināti atbilstoši uzturēšanas apstākļi, proti, kamerās ir nepietiekams sanitārā mezgla norobežojums un ir nepatīkama smaka sanitārajā mezglā un par savām ciešanām lūdza atlīdzināt kompensāciju 1000 *euro* apmērā.

[2] Pārvalde ar 2016.gada 20.oktobra lēmumu Nr.1/13-2/2943/3082 (turpmāk – lēmums) atzina par prettiesisku cietuma administrācijas rīcību, nenodrošinot pieteicējam cietuma 2.korpusa kamerā Nr./kamera/ laika posmā no 2016.gada 30.marta līdz 2016.gada 16.jūnijam, no 2016.gada 22.jūnija līdz 2016.gada 1.augustam un 2.korpusa kamerā Nr./kamera/ laika posmā no 2016.gada 17.jūnija līdz 2016.gada 21.jūnijam pietiekamu privātumu sanitāro labierīcību apmeklējuma laikā un uzdeva cietuma administrācijai nekavējoties rakstveidā atvainoties pieteicējam par prettiesisko cietuma administrācijas rīcību. Pārējā iesnieguma daļā cietuma administrācijas rīcību atzina par tiesisku un atteica pieteicējam izdot administratīvo aktu par nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājumu 1000 *euro* apmērā. Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[2.1] Atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai pieteicējs cietumā atradās no 2016.gada 29.marta, kad tika ievietots cietuma 1.korpusa kamerā Nr./kamera/. No 2016.gada 30.marta līdz 2016.gada 16.jūnijam, no 2016.gada 22.jūnija līdz 2016.gada 1.augustam pieteicējs atradās 2.korpusa kamerā Nr./kamera/, no 2016.gada 17.jūnija līdz 2016.gada 21.jūnijam 2.korpusa kamerā Nr./kamera/.

Kamerā Nr./kamera/ sanitāro mezglu no divām pusēm norobežoja kameras sienas un no divām pusēm 2,10 m augstas saplākšņa loksnes (norobežojuma platums ir 1 m, kā arī norobežojuma platums no sāna malas ir 1,20 m). Kamerā sanitārā mezgla ieeja nosegta ar durvīm. Sanitārais mezgls nebija pārredzams no kameras durvīs iebūvētās novērošanas actiņas. Kameras Nr./kamera/ un Nr./kamera/sanitārais mezgls atradās kameras stūrī uz fīzēta paaugstinājuma, to no divām pusēm norobežoja kameras sienas, bet no pārējās kameras divas 1,20-1,25 m augstas saplākšņa loksnes (norobežojuma platums 1,20 m, no sāna malas 0,84 m). Sanitārā mezgla ieejai nebija durvju. Sanitārais mezgls bija pārredzams no kameras durvīs iebūvētās novērošanas actiņas.

[2.2] Pārvalde, izvērtējot cietuma sniegto informāciju kopsakarā ar apstrīdēšanas iesniegumā norādīto, lēmumā atzina par prettiesisku cietuma rīcību, nenodrošinot pieteicējam privātumu sanitāro labierīcību apmeklējuma laikā kamerā Nr./kamera/ un Nr./kamera/ laika posmā no 2016.gada 30.marta līdz 2016.gada 1.augustam, jo sanitārā mezgla norobežojums bija nepietiekami augsts, sanitārā mezgla ieeja nebija nosegta ar durvīm, tādējādi sanitārais mezgls bija pilnībā pārredzams no kameras puses, kā arī, pieteicējam nebija nodrošināts pietiekams privātums no cietuma administrācijas pārstāvju puses, jo gan no kameras durvīs iebūvētās novērošanas actiņas, gan arī cietuma administrācijas pārstāvjiem ieejot kamerā, sanitārais mezgls bija pilnībā pārredzams. Kā arī atzina, ka sanitārais mezgls kamerā Nr./kamera/ bija pienācīgi norobežots, nodrošinot pieteicējam pietiekamu privātumu sanitāro labierīcību apmeklējuma laikā, līdz ar to Pārvalde šajā daļā cietuma rīcības prettiesiskumu nekonstatēja.

[2.3] Saistībā ar iesniegumā minēto par sanitārā mezgla nepatīkamo smaku, kas rodas sanitāro labierīcību apmeklējuma laikā, Pārvalde konstatēja un secināja turpmāk minēto.

Atbilstoši cietuma administrācijas sniegtajai informācijai strīdus laika posmā kamerā Nr./kamera/, Nr./kamera/ un Nr./kamera/ ūdenspadeves un kanalizācijas sistēma, kā arī tualetes noskalojamās ierīces bija labā tehniskā stāvoklī. Kamerās darbojās mākslīgā ventilācija, kas nodrošināja gaisa pieplūdi un gaisa nosūci. Kamerā Nr./kamera/ bija klozetpods, kas nosegts ar vāku. Kamerā Nr.246 un Nr./kamera/ bija liels atverams logs (izmēri 1,02 m x 1,19 m), kas nodrošināja dabīgo ventilāciju. Mākslīgās ventilācijas sistēmas darbība saskaņā ar cietuma 2014.gada 6.maijā apstiprināto "Ventilācijas darbības grafiks" katru dienu tika nodrošināta laikā no plkst.8.00 līdz 12.00, no plkst.14.00 līdz 16.00 un no plkst.18.00 līdz 22.00.

Atbilstoši apcietināto personu dienas kārtībai apcietinātajām personām laikā no plkst.09.00 līdz 12.00, no plkst.13.00 līdz 16.30 un no plkst.17.00 līdz 17.30 ir paredzētas ikdienas pastaigas.

Kameras ieslodzītie uzkopj patstāvīgi, rindas kārtībā vai iepriekš savā starpā vienojoties par veicamo darbu sadali. Ieslodzītās personas tiek pilnībā nodrošinātas ar telpu uzkopšanas inventāru - liekšķeri, slotu un bļodu. Tualetes un grīdu dezinfekcijai kamerā tiek izsniegts hlora un kalcinētās sodas šķidrums, kas tiek lietots tualetes dezinfekcijai, nepatīkamo smaku likvidācijai un kaļķakmens nosēdumu noņemšanai.

Ievērojot norādīto, Pārvalde secināja, ka kameru (tātad arī tualetes) uzkopšanu veica arī pats pieteicējs, kamerās pastāvīgi bija nodrošināts atbilstošs uzkopšanas inventārs un mazgāšanas līdzekļi, tādējādi pieteicējam pašam bija jārūpējas par sanitārā mezgla uzturēšanu atbilstošā kārtībā un tā sakopšanu, tualetes noskalošanas ierīces izmantošanu pēc katras tualetes apmeklējuma reizes, lai novērstu iespējamu nepatīkamas smakas izplatīšanos. Līdz ar to Pārvalde šajā daļā nekonstatēja cietuma prettiesisku rīcību.

[2.3] Izvērtējot prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, Pārvalde secināja, ka konkrētajā gadījumā par prettiesisku atzītā cietuma administrācijas faktiskā rīcība nav radījusi būtisku pieteicēja tiesību aizskārumu, līdz ar to pieteicējam nodarītā kaitējuma adekvāts atlīdzinājums ir cietuma administrācijas rakstveida atvainošanās, kas sniegtu atbilstīgu gandarījumu pieteicējam, kā arī atturētu cietuma administrāciju no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē. Vienlaikus norādīja, ka saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Atlīdzināšanas likums) 10.panta pirmo daļu cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu, un saskaņā ar minētā panta otro daļu cietušais nav tiesīgs saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja ar apzinātu rīcību ir veicinājis viņam nodarītā zaudējuma rašanos vai tā apmēra palielināšanos.

[3] Pieteicējs Administratīvajā rajona tiesā 2016.gada 2.novembrī iesniedza pieteikumu par Pārvaldes lēmumu. Pieteikumā norādīja, ka ar iesniegumiem par neatbilstošiem uzturēšanas apstākļiem kamerās ir vērsies pie cietuma administrācijas vairākkārt, kā arī ir lūdzis pārvietot uz citu kameru. Ventilācija tiek ieslēgta tikai tad, kad atbrauc kāda komisija, vai pa kamerām staigā cietuma priekšnieks. Kamerā logs ir atverams tikai daļēji, proti, atverama ir tikai apakšējā daļa. No izsniegtā tīrīšanas līdzekļa – hlora šķīduma visu dienu kamerā ir nepatīkama smaka. Kamerā Nr./kamera/ nav tualetes tīrīšanas birstes. Uzskata, ka Pārvalde ir ieinteresēta, lai pieteicējam kaitējuma atlīdzinājums netiktu izmaksāts naudā, tāpēc ir uzlikusi pienākumu cietuma administrācijai rakstveidā atvainoties pieteicējam. Šādam atlīdzinājumam pieteicējs nepiekrīt un vēlas morālā kaitējuma atlīdzinājumu 15 000 *euro* apmērā, jo šādos neatbilstošos uzturēšanas apstākļos pieteicējs atradās ilgstoši.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Pārvalde neatzina pieteikumu un lūdza to noraidīt, atsaucoties uz lēmumā norādīto argumentāciju.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata. Papildus paskaidroja, ka fotogrāfijās ir redzams, ka logā, lai tas nevērtos ciet, ievietots koka gabals, taču pieteicēja kamerā tāda nebija. Piekrīt, ka Pārvalde ir atzinusi par prettiesisku cietuma rīcību, nenodrošinot privātumu sanitārā mezgla apmeklējuma laikā. Pret uzturēšanas apstākļiem kamerā Nr./kamera/ iebildumu nav. Slikta smaka kamerā ir gan no hlora, gan pēc dabisko vajadzību nokārtošanas, jo sanitārais mezgls ir norobežots tikai ar divām metru augstām sienām. Ja norobežojums būtu līdz griestiem, tad smaka tik ļoti kamerā neizplatītos. Kamerā ir tikai viens ventilācijas caurums, apmēram 15 cm, virs durvīm. Neapstrīd, ka kamerā mākslīgā ventilācija ir un tā darbojas, bet to ļoti reti ieslēdz. Ir vērsies ar mutvārdu iesniegumu pie cietuma darbiniekiem, lai ieslēdz ventilāciju. Tīrīšanas līdzekļi un piederumi kamerā bija nodrošināti, bet tas nepalīdzēja novērst nepatīkamo smaku. Lūdza, lai izsniedz kādu palīglīdzekli, lai varētu atvērt loga augšējo daļu, bet lūgums netika apmierināts. Morālā kaitējuma atlīdzinājuma summu palielināja, jo kamerā atradās ļoti ilgi un pa durvju novērošanas actiņu jebkurš varēja novērot, ko dara sanitārajā mezglā.

Pārvaldes pārstāve tiesas sēdē pieteikumam nepiekrita, lūdza to noraidīt, atsaucoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietas materiālus, tiesa secina, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[7] Administratīvo tiesu praksē, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, konsekventi atzīts, ka valstij ir pienākums ieslodzījumā esošajām personām nodrošināt tādus soda izciešanas apstākļus, kas nepārsniedz ar brīvības atņemšanas sodu neatņemami saistītos ierobežojumus un neērtības. Proti, ieslodzījumā esošajām personām ieslodzījuma vietas teritorijā tāpat kā personām ārpus brīvības atņemšanas vietām ir jābūt nodrošinātam noteiktam cilvēktiesību minimumam, kas personai nevar tikt atņemts, lai nepārkāptu personas tiesības uz cilvēcīgu izturēšanos. Ieslodzījuma vietas apstākļiem jābūt tādiem, kas atbilst cieņas pilnai attieksmei pret cilvēku (*sal. Augstākās tiesas 2010.gada 6.maija spriedums lietā Nr.SKA-160/2010, 2012.gada 22.jūnija spriedums lietā Nr.SKA-219/2012, 2013.gada 5.septembra spriedums lietā Nr.SKA- 436/2013).*

[8] Pieteicējs iebilst, ka kamerā Nr./kamera/ un Nr./kamera/no sanitārā mezgla, jo tas nav pilnībā norobežots no pārējās telpas, izplatījās nepatīkama smaka.

Izvērtējot cietuma sniegto informāciju kopsakarā ar lietā iesniegtajiem fotoattēliem, tiesa konstatē, ka kameras Nr./kamera/ un Nr./kamera/sanitāro mezglu no divām pusēm norobežo kameras sienas un no divām pusēm 1,20-1,25 m augstas saplākšņa loksnes. Ieeja sanitārajā mezglā nav norobežota. Strīdus laika posmā kamerā Nr./kamera/ un Nr./kamera/ ūdenspadeves un kanalizācijas sistēma, kā arī tualetes noskalojamās ierīces bija labā tehniskā stāvoklī. Kamerās ir atverams pietiekami logs, kas nodrošina dabīgo ventilāciju, kamerās ir arī mākslīgā ventilācija, kas tiek nodrošināta katru dienu laikā no plkst.8.00 līdz 12.00, no plkst.14.00 līdz 16.00 un no plkst.18.00 līdz 22.00. Kameru telpas ieslodzītie uzkopj patstāvīgi, uzkopšanai ieslodzītajiem tiek izsniegti tīrīšanas piederumi un mazgāšanas līdzekļi (slota, tualetes birste, liekšķere, grīdas lupatas, atšķaidīts hlora un kalcinētās sodas šķidrums). Pieteicējs cietuma sniegtās informācijas patiesumu nav apstrīdējis. No minētā tiesa secina, ka kamerās bija dabīgā un mākslīgā ventilācija, kameru (tātad arī sanitārā mezgla) uzkopšanu, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, rindas kārtībā veica paši ieslodzītie (arī pieteicējs), kamerās bija nodrošināts atbilstošs uzkopšanas inventārs un mazgāšanas līdzekļi, tādējādi ieslodzītajiem (arī pieteicējam) pašiem bija jārūpējas par sanitārā mezgla uzturēšanu atbilstošā kārtībā, kā arī jārūpējas par sanitārā mezgla sakopšanu, laiviņpoda noskalošanas ierīces izmantošanu pēc katras tualetes apmeklējuma reizes, lai novērstu iespējamu nepatīkamas smakas izplatīšanos.

Tiesa apšauba pieteicēja tiesas sēdē norādīto, ka, atverot tikai loga apakšējo daļu, kameru nav iespējams izvēdināt. No lietā iesniegtajām fotogrāfijām ir redzams, ka atveramas ir abas loga daļas, bet arī atverot tikai loga apakšējo daļu, ievērojot tās lielumu, tiesas ieskatā ir pietiekami, lai kameru varētu izvēdināt. Ne apstrīdēšanas iesniegumā, ne pieteikumā tiesai pieteicējs nav norādījis, ka pieteicējs būtu lūdzis un viņam būtu atteikts izsniegt palīglīdzekli (piemēram, tādu, kāds redzams lietā iesniegtajos fotoattēlos), lai varētu atvērt loga augšējo daļu. Tiesa apšauba arī pieteicēja tiesas sēdē norādīto, ka ventilācija tiek ieslēgta tikai tad, kad uz cietumu atbrauc komisija vai cietuma priekšnieks staigā pa kamerām, jo atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai ventilācija darbojas katru dienu noteiktās stundās atbilstoši grafikam. Tiesa piekrīt pieteicēja tiesas sēdē paustajam iebildumam, ka kamerā nelaba smaka ir arī no hlora šķīduma, taču vienlaikus tiesa norāda, ka hlora šķīdums tiek izsniegts tualetes tīrīšanai, tas nav domāts lietot pēc katra tualetes apmeklējuma laika, līdz ar to pēc šī tīrīšanas līdzekļa izmantošanas ir iespējams kameru izvēdināt, tāpat ievērojot, ka pieteicējam ir tiesības uz pastaigu laikā no plkst.09.00 līdz 12.00, no plkst.13.00 līdz 16.30 un no plkst.17.00 līdz 17.30, pēc hlora šķīduma izmantošanas ir iespējams iziet pastaigā. Tā kā kamerās ir nodrošināta gan mākslīgā, gan dabīgā ventilācija, ir nodrošināti tīrīšanas un uzkopšanas līdzekļi, ka sanitārā mezgla tīrība ir atkarīga no pašu ieslodzīto rīcības nav pamata atzīt, ka kamerās bija nelaba smaka. Pastāvot šādiem apstākļiem, šajā aspektā tiesa cietuma administrācijas rīcības

prettiesiskumu nekonstatē.

[9] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Savukārt Atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu (turpmāk - zaudējumu atlīdzinājums), kas nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Šā likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumus var nodarīt ar darbību izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies. Savukārt, šā likuma 5.pants noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu ir cietušajam, proti, privātpersonai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai trešā persona Administratīvā procesa likuma izpratnē, kā arī privātpersonai, pret kuru ir tieši vērsta vai kuru tieši skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība.

No minētajām tiesību normām secināms, ka persona var prasīt zaudējumu atlīdzinājumu, arī morālā un personiskā kaitējuma, ja zaudējumi nodarīti ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kas atzīta par prettiesisku.

[10] Pārvalde ar lēmumu ir atzinusi, ka cietuma administrācijas rīcība, ievietojot pieteicēju kamerā Nr./kamera/ un Nr./kamera/ laika posmā no 2016.gada 30.marta līdz 2016.gada 1.augustam, kur nebija nodrošināts pietiekams privātums sanitārā mezgla apmeklējuma laikā, ir prettiesiska un kā atlīdzinājumu noteikusi rakstveida atvainošanos, ko pieteicējs uzskata par nepietiekamu atlīdzinājumu. Līdz ar to šajā daļā ir konstatējamas pieteicēja tiesības uz atlīdzinājumu.

Tā kā tiesa nekonstatēja cietuma administrācijas rīcības prettiesiskumu saistībā ar smaku kamerās no sanitārā mezgla, šajā daļā nav pamata atzīt pieteicēja tiesības uz kaitējuma atlīdzību.

[11] Pieteicējs lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu 15 000 *euro* apmērā.

Atlīdzināšanas likuma 9.panta izpratnē morālais kaitējums ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Atlīdzināšanas likuma 6.panta pirmā daļa paredz, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 11.panta trešo daļu morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums. Līdz ar to konkrētajā gadījumā ir secināms, ka morālais kaitējums pieteicējam ir nodarīts.

Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmo daļu morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Augstākā tiesa savā praksē ir attīstījusi virkni principu, kas jāievēro atlīdzinājuma noteikšanā, proti: atlīdzinājumam jābūt efektīvam tiesiskās aizsardzības līdzeklim; atlīdzinājumam jābūt taisnīgam, atlīdzinājumam ir jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības ir tikušas aizskartas; atlīdzinājums var kalpot arī par līdzekli, lai atturētu iestādi no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē; atlīdzinājums nedrīkst būt nesamērīgi mazs.

Ievērojot minētos principus, kā arī likumdevēja Atlīdzināšanas likumā ietvertās vadlīnijas, tiesa, nosakot atlīdzinājumu, ņem vērā Atlīdzināšanas likuma 14.pantā atlīdzinājuma noteikšanai noteiktos kritērijus, tiesību aizskāruma ilgumu, kā arī taisnīguma apsvērumus.

Tiesa secina, ka norādītos apstākļus pieteicējs jau ir izcietis, līdz ar to nav iespējams situāciju pavērst atpakaļ.

Tiesa izskatāmajā lietā nekonstatē cietuma administrācijas nodomu pazemot pieteicēju vai speciāli viņam radīt cietsirdīgus apstākļus. Tāpat ņemams vērā, ka Pārvalde pārkāpumu attiecībā uz privātuma nenodrošināšanu ir atzinusi.

Pieteicēja līdzatbildība konkrētajā gadījumā nav konstatējama, jo minētie apstākļi kamerā nekādi nebija atkarīgi no pieteicēja rīcības, taču bez ievērības nav atstājams arī tas, ka pieteicējs par uzturēšanas apstākļiem nav sūdzējies nekavējoties.

Tiesas ieskatā, ņemot vērā, ka nav iespējama iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, jo cilvēka cieņu pazemojošos apstākļus pieteicējs jau ir izcietis, atlīdzinājums naudā šajā gadījumā būtu adekvāts morālā kaitējuma atlīdzinājums.

[12] Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 14.panta trešo daļu morālā kaitējuma atlīdzinājumu nosaka apmērā līdz 4268,62 *euro*. Ja nodarīts smags morālais kaitējums, atlīdzinājumu var noteikt apmērā līdz 7114,36 *euro*, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzinājuma apmērs var būt līdz 28 457,44 *euro*. Tiesa neuzskata, ka konkrētajā gadījumā būtu pamats atzīt, ka nodarītais kaitējums ir smags.

Lai noteiktu atbilstīgu atlīdzinājumu, jāņem vērā arī citās līdzīgās lietās piespriestā morālā kaitējuma apmērs, ievērojot katrā konkrētajā gadījumā konstatēto apstākļu kopumu un pārkāpuma ilgumu.

Nosakot morālā kaitējuma atlīdzības veidu un apmēru, atzīts, ka tiesai jāņem vērā arī atlīdzinājums, kāds noteikts citos (jo sevišķi – salīdzināmos) gadījumos. Salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam ir jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos gadījumos – atšķirīgam. Šī prasība izriet no tiesiskās vienlīdzības principa (sk. *Augstākas tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-104/2010 15.punktu*).

Tiesa, aplūkojot līdzīgas lietas, secina, ka, piemēram,

1) lietā Nr.A42645308 tiesa noteica morālā kaitējuma atlīdzinājumu 500 latu (711,44 *euro*) apmērā par ieslodzītā turēšanu 10 dienas soda izolatorā neatbilstošos apstākļos (nenorobežots sanitārais mezgls, nepietiekams apgaismojums); tiesa šajā lietā arī norādīja, ka šāds pieteicēja cilvēktiesību aizskārums ir būtisks un ka pieteicējam nepastāvēja iespēja ietekmēt turēšanas apstākļus cietuma soda izolatorā un ar savu rīcību kaut kādā veidā mainīt lietas apstākļus;

2) lietā Nr.A420495911 piešķirts morālā kaitējuma atlīdzinājums 213,43 *euro* par dabīgā un mākslīgā apgaismojuma nepietiekamību, sanitārā mezgla nenorobežošanu, izlietnes neesību soda izolatora kamerā. Pārkāpums turpinājies 10 dienas;

3) lietā Nr.A420185015 piešķirts morālā kaitējuma atlīdzinājums 200 *euro* apmērā par to, ka 65 diena netika nodrošināts pietiekamā apjomā privātums tualetes apmeklējuma laikā;

4) lietā Nr.A420341313 piešķirts morālā kaitējuma atlīdzinājums 100 *euro* apmērā par to, ka 10 dienas netika nodrošināts pietiekamā apjomā privātums tualetes apmeklējuma laikā;

5) lietā Nr.A420387012 piešķirts morālā kaitējuma atlīdzinājums 1138,30 *euro* apmērā par to, ka 36 dienas netika nodrošināts kamerā pietiekams apgaismojums, bija apgrūtināta loga atvēršana un nepietiekams privātums, izmantojot tualeti, kā arī 12 dienas soda izolatoros nebija

nodrošināts pietiekams apgaismojums un netika nodrošināts privātums, izmantojot tualeti.

Tiesa, nosakot atlīdzinājuma apmēru, ņem vērā, ka ir konstatēts tikai viens apstāklis, kas pieteicējam radīja aizskārumu. Vienlaikus tiesa atzīst, ka privātuma nenodrošināšana sanitārā mezgla apmeklējuma laikā pati par sevi veido būtisku personas tiesību aizskārumu, atšķirībā no citiem aizskārumiem, kuri paši par sevi var nesasniegt tādu līmeni, lai personai radītu ciešanas.

Samērojot šajā lietā konstatēto pieteicēja tiesību aizskāruma raksturu, ilgumu (125 dienas) un apmēru ar citās līdzīgās lietās analizēto personu tiesību aizskārumu, pieteicējam radītā morālā kaitējuma atbilstīgs atlīdzinājums par prettiesisko cietuma rīcību, ievietojot pieteicēju strīdus periodā kamerās, kurās nebija nodrošināts pietiekams privātums sanitārā mezgla apmeklējuma laikā, ir nosakāms 500 *euro* apmērā.

[13] Pieteicējs ar tiesneša lēmumu pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Tā kā pieteikums daļā tiek apmierināts, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu valsts nodeva no atbildētāja piespriežama par labu valsts budžetam. Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē. Tādējādi valsts nodeva piespriežama no Pārvaldes budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta otro daļu, 246.-251., 289.pantu, 290.panta pirmo daļu un 291.panta pirmo daļu tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji /pers. A/ pieteikumu.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atlīdzināt /pers. A/, personas kods /personas kods/, nodarīto morālo kaitējumu 500 (pieci simti) *euro* apmērā.

Pārējā daļā /pers. A/ pieteikumu noraidīt.

Piespriest no Ieslodzījuma vietu pārvaldes budžeta līdzekļiem par labu valsts budžetam valsts nodevu 28,46 *euro* (divdesmit astoņi *euro*, 46 centi).

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese Solvita Pujāte